

Scriptiehandleiding Ba/Ma Filosofie

Deze handleiding beschrijft wat er verwacht wordt van scripties bij de Filosofie opleidingen aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

De handleiding sluit aan bij de Scriptieregeling bachelor en de Scriptieregeling master van de School der Geesteswetenschappen (SWG). Deze zijn evenals de Beoordelingsformulieren online te raadplegen: <https://vu.nl/nl/student/afstuderen-en-diploma/scriptie-informatie-school-der-geesteswetenschappen>

In de Scriptieregeling bachelor en de Scriptieregeling master zijn een aantal belangrijke regelingen opgenomen die onder andere een algemene beschrijving van het niveau van een bachelorscriptie resp. masterscriptie betreffen, de rollen van de scriptiebegeleider (eerste beoordelaar) en de tweede beoordelaar vastleggen, aanwijzingen bevatten betreffende het handelen bij herkansingen en bij een verschil in beoordeling, en ingaan op fraude, geschillen en de afstudeerprocedures.

Deze handleiding is op 17 juli 2025 vastgesteld door de Opleidingsdirecteur van de Afdeling Filosofie.

Inhoud:

1. Introductie
2. Toegang traject
3. Traject
4. Begeleider
5. Beoordeling

Bijlagen:

- A. Bronvermelding
- B. Begeleiders
- C. Vraagstellingen

1. Introductie

Studenten sluiten de Bachelor en Master Filosofie af met het schrijven van een scriptie.

In de scriptie demonstreert de student dat deze in staat is om:

- met redelijke mate van zelfstandigheid
- een filosofisch onderzoek op te zetten en uit te voeren
- waarbij een belangwekkende vraag aan de orde wordt gesteld
- en de bevindingen helder opgeschreven worden.

Hiervoor staan de volgende studiepunten:

- Ba: 12 EC
- Ma: 18 EC

Het aantal woorden van de Bachelorscriptie: **8000-12.000**, inclusief noten en bibliografie, exclusief bijlagen (zonder verdere marge).

Het aantal woorden van de Masterscriptie: **15.000-25.000**, inclusief noten en bibliografie, exclusief bijlagen (zonder verdere marge).

2. Toegang traject

De vereisten voor toegang tot het scriptietraject (uit de OER):

Ba

Een student moet minimaal alle vakken van het eerste jaar, en 48 EC van het tweede jaar hebben behaald. Studenten voor wie Filosofie een tweede studie is, moeten een minimum van 78 EC aan onderwijseenheden hebben afgerond voordat aan de bachelorscriptie begonnen mag worden.

Ma

Een student moet minimaal 60 EC hebben behaald (dit is inclusief punten van je vakwetenschappelijke masteropleiding).

3. Traject

Het scriptietraject van Bachelorstudenten start ten laatste in periode 5 van jaar 3 (en dient bij voorkeur aan te sluiten bij de gekozen keuzemodules).

Het scriptietraject van Masterstudenten start ten laatste in periode 5 van jaar 2.

Het is echter ten zeerste aan te bevelen om eerder aan de slag te gaan met het:

- formuleren van een vraagstelling
- ontwikkelen van een scriptiewerkplan
- raadplegen van een mogelijke begeleider
- lezen van literatuur

De scriptiecoördinator (bachelor) of de opleidingscoördinator (master) geeft ondersteuning bij het vinden van de juiste begeleider. Een afspraak met de begeleider

moet de student zelf maken. Samen met de begeleider wordt de tweede beoordelaar gekozen en benaderd.

Goede vraagstellingen zijn niet te ambitieus (“bestaat de vrije wil?”), maar ook niet te beperkt (“bestaat de vrije wil, begrepen volgens een specifieke definitie X, volgens specifieke auteur Y?”). Meer informatie over geschikte vraagstellingen is te vinden in bijlage C.

Nadat de vraagstelling is vastgesteld, stelt de student een scriptiewerkplan op en legt dat voor aan de scriptiebegeleider. Het werkplan bevat in elk geval de volgende onderdelen:

- tijdsplanning
- de te lezen literatuur
- planning gesprekken met begeleider
- voorlopige hoofdstukindeling
- vaststelling publiek: specialistisch, of breed academisch
- taalkeuze (als daar een keuze in is)

Samen met het werkplan vullen student en begeleider het scriptiecontract in. Dit wordt door de begeleider, de student, en de tweede beoordelaar getekend aan het begin van het scriptieproces. De tweede beoordelaar krijgt het werkplan te zien, en is vervolgens niet bij de begeleiding betrokken.

Generatieve AI mag gebruikt worden om de spelling en de grammatica van de scriptie te verbeteren, maar niet bij het schrijven van de scriptie. Studenten moeten in hun scriptie verantwoorden op welke manier zij generatieve AI hebben gebruikt bij het tot stand komen van de scriptie.

4. Begeleider

Aan het begin van het Bachelor Seminar (derde jaar) in februari, wordt iedere student ingedeeld in een werkgroep die begeleid wordt door een (beschikbare) scriptiebegeleider. De indeling van de werkgroepen is mede afhankelijk van het onderwerp van de scriptie en van de beschikbaarheid en de expertise van de begeleider (zie bijlage B). In een eerdere bijeenkomst in november zal informatie over het proces worden verstrekt.

Masterstudenten zoeken en vragen zelf een begeleider, en geven de naam van hun begeleider en vraagstelling door aan de coördinator van de Masteropleiding in het geval van M FCB, of aan de coördinator van de Mastertrack in het geval van M Philosophy (per e-mail).

Iedere student heeft recht op 3-5 begeleidingsgesprekken (inclusief de bijeenkomsten in de werkgroep) voor de Bachelorscriptie en 5-8 voor de Masterscriptie. Om goed zicht op het ontstaansproces van de scriptie te hebben, worden er minimaal 3 (bachelor) of 5 (master) begeleidingsgesprekken gevoerd. Ook kan de student gevraagd worden om een logboek bij te houden waarin de student de gemaakte stappen beschrijft. In het geval van een vermoeden van fraude licht de begeleider de examencommissie in (zie de Scriptieregelingen).

Wanneer een student wil afwijken van de genoemde thema's in bijlage B, is dat mogelijk. In dat geval dient de student een uitgewerkt voorstel in bij de gewenste begeleider, die aangeeft of dit geschikt is voor een scriptie.

Als studenten problemen ondervinden bij het kiezen van een begeleider of in het geval van conflicten tussen student en begeleider, bemiddelt de coördinator van de opleiding of de opleidingsdirecteur. Als zij er niet uitkomen, wordt het probleem aan de examencommissie voorgelegd. De examencommissie wijst binnen 10 werkdagen een nieuwe begeleider aan.

Indien nodig of gewenst kan een tweede begeleider zijn vereist (zie de Scriptieregeling).

5. Beoordeling

Wanneer de student de scriptie heeft afgerond, beoordeelt de begeleider de gehele scriptie. De beoordeling vindt plaats op basis van het beoordelingsformulier met de bijbehorende rubric (<https://vu.nl/nl/student/afstuderen-en-diploma/scriptie-informatie-school-der-geesteswetenschappen>). De student neemt het formulier aan het begin van het scriptietraject door (en legt eventuele vragen voor aan de begeleider), zodat de verwachtingen duidelijk zijn.

Tweede beoordelaar

Voor de eindbeoordeling van de scriptie is naast de begeleider een tweede beoordelaar vereist, die het cijfer mede bepaalt. De tweede beoordelaar wordt gekozen in overleg met de student en vervolgens gevraagd door de begeleider. De tweede beoordelaar is in geen geval bij het wordingsproces van de scriptie betrokken en staat garant voor een onafhankelijke inhoudelijke check van de scriptie. In de regel heeft de tweede beoordelaar een andere specialisatie dan de begeleider.

Bij de interdisciplinaire Mastertracks geldt veelal dat de beoordelaars uit verschillende disciplines komen (één uit de afdeling Filosofie en één uit de tweede Master).

Wanneer de begeleider de finale versie van de scriptie ontvangt (via email; hardcopy is optioneel), stuurt deze de scriptie door naar de tweede beoordelaar (en eventueel de tweede begeleider).

Eindbeoordeling

De eindbeoordeling van de scriptie wordt de student meegedeeld in een email, telefonisch, of in een gesprek. Als een eindgesprek plaatsvindt, is dit in principe openbaar.

Afronding

Na de beoordeling (en eventueel het eindgesprek) volgt de begeleider de stappen zoals beschreven in de laatste paragraaf van de betreffende scriptieregeling.

Tot slot wordt de student door de examencommissie uitgenodigd voor de diploma-uitreiking, namelijk de Bachelordiploma-uitreiking van de afdeling Filosofie, dan wel de jaarlijkse Graduation Day van de School der Geesteswetenschappen voor afgestudeerde masterstudenten.

Het 'Beoordelingsformulier' (onder 'Scriptiehandleiding Filosofie') en het 'Voorblad beoordeling scripties' (onder 'Scriptieregelingen') dat de begeleider moet invullen, zijn online te raadplegen: <https://vu.nl/nl/student/afstuderen-en-diploma/scriptie-informatie-school-der-geesteswetenschappen>

Bijlage A: Bronvermelding

Er bestaan verschillende systemen om bronnen te vermelden (zoals het noot-citaatsysteem en het auteur-jaarsysteem). Belangrijk is dat je één van die systemen consistent gebruikt in je scriptie.

Verwijzen

Als je naar een bron wil verwijzen via het auteur-jaarsysteem, plaats dan in de tekst de achternaam van de auteur en het jaartal van publicatie tussen haakjes, en zo mogelijk met paginanummers (als dat relevant is).

Voorbeeld:

Consequentialisme valt ten prooi aan verschillende problemen, waaronder het gezamenlijke handelingsprobleem (zie Kagan 2011).

De volledige informatie over de bron vermeld je dan aan het einde van je tekst in de bibliografie (instructies hieronder).

Citeren

Als je zinnen uit een bron in zijn geheel wil gebruiken kun je citeren door deze zinnen tussen aanhalingstekens te zetten en af te sluiten met een verwijzing.

Voorbeeld:

Kagan stelt het gezamenlijke handelingsprobleem als volgt: “consequentialism condemns my act only when my act makes a difference. But in the kind of cases we are imagining, my act makes no difference, and so cannot be condemned by consequentialism.” (2011: 108)

Citaten kun je ook vertalen:

Kagan stelt het gezamenlijke handelingsprobleem als volgt: “consequentialisme veroordeelt mijn handeling alleen als deze een verschil maakt. Maar in de gevallen die we beschouwen maakt mijn handeling geen verschil, en dan kan deze niet veroordeeld worden door het consequentialisme.” (2011: 108)

Als je de aanhalingstekens weglaat, dan doe je net alsof het je eigen redenering is, en pleeg je plagiaat.

Parafraseren

Als je parafraseert herschrijf je de redenering van iemand anders in je eigen woorden. Hiervoor hoeft je geen aanhalingstekens te gebruiken, maar dien je wel te verwijzen.

Voorbeeld:

Volgens het consequentialisme is een handeling moreel verkeerd alleen als er een alternatief was met een betere uitkomst. Bij de aankoop van kip is er geen alternatief met een betere uitkomst, omdat een individuele boycot doorgaans niets oplevert. Dus zou de aankoop moreel toegestaan moeten zijn volgens het consequentialisme. Intuïtief is zo'n aankoop echter niet toegestaan en daarmee levert dit een probleem op voor het consequentialisme (zie Kagan 2011: 108).

In de regel is parafraseren beter dan citeren. Formuleringen kunnen vrijwel altijd beter, en verbeteringen kun je doorvoeren in je parafrase. Soms kun je minder relevante informatie weglaten of samenvatten, soms moet je relevante informatie toevoegen.

In zo'n parafrase kun je het argument ook in afzonderlijke stappen weergeven:

Voorbeeld:

Volgens Kagan (2011: 108) kampt consequentialisme met het volgende probleem:

- (1) Consequentialisme veroordeelt mijn handeling alleen als deze een verschil maakt.
- (2) Mijn handeling maakt geen verschil.
- (3) Dus: consequentialisme veroordeelt mijn handeling niet.

Instructies bibliografie:

Artikel

Kagan, S. 2011. Do I Make a Difference? *Philosophy & Public Affairs* 39: 105-41.
[achternaam], [voorletters] [jaartal publicatie]. [titel artikel]. [tijdschrift]
[volumenummer]: [paginanummers].

Boek

Parfit, D. 1984. *Reasons and Persons*. Oxford University Press.
[achternaam], [voorletters] [jaartal publicatie]. [titel boek]. [uitgever].

Vertaald werk

Kant, I. 1785. *Groundwork of the Metaphysics of Morals*. Vert. M. Gregor & J. Timmermann 1998. Cambridge University Press.
[achternaam], [voorletters] [jaartal originele publicatie]. [vertaalde titel]. Vert. [vertalers]
[jaartal vertaling]. [uitgever].

Hoofdstuk

Parfit, D. 1984. Five Mistakes in Moral Mathematics. In *Reasons and Persons*, pp. 76-86.
Oxford University Press.
[achternaam], [voorletters] [jaartal publicatie]. [titel hoofdstuk]. In [redacteur, indien aanwezig], [titel boek], [paginanummers]. [uitgever].

Online encyclopedie

Rickless, S. 2015. Plato's *Parmenides*. In *Stanford Encyclopedia of Philosophy*,
<https://plato.stanford.edu/entries/plato-parmenides/>
[achternaam], [voorletters] [jaartal publicatie]. [titel]. In [encyclopedie], [url]

Bijlage B: Begeleiders

Lisa Bastian (l.bastian@vu.nl):

- Metaethics (rationality and normativity, and metaethics more generally)
- Philosophy & economics
- Epistemology

Justin Bernstein (j.s.bernstein@vu.nl):

- Bioethics (especially public health ethics)
- Political philosophy
- Contemporary moral philosophy

Jelle de Boer (j.s.de.boer@vu.nl):

- General philosophy of science
- Philosophy of social science & philosophy of biology
- Decision theory & game theory

Leon de Bruin (l.c.de.bruin@vu.nl):

- Philosophy of mind
- Philosophy of cognitive science
- Philosophy of psychology, psychiatry, and neuroscience

Govert Buijs (g.j.buijs@vu.nl):

- Politieke en sociale filosofie (algemeen)
- Filosofie van management en organisatie/ ethiek en economie
- Levensbeschouwing en publiek domein

Sabrina Coninx (s.coninx@vu.nl):

- Philosophy of mind
- Philosophy of psychology, psychiatry, medicine, and healthcare
- Philosophy of situated cognition and phenomenology

Lieven Decock (l.b.decock@vu.nl):

- Filosofische thema's in de vakwetenschappen (i.h.b. de cognitiewetenschappen, andere wetenschapsgebieden in overleg)
- Geschiedenis van de analytische filosofie (vanaf Frege tot heden)
- Metafysica

Catarina Dutilh Novaes (c.dutilhnovaes@vu.nl):

- Philosophy of logic and mathematics
- Issues pertaining to social categories, in particular gender and race
- Human cognition; philosophy of cognitive science

Annemie Halsema (j.m.halsema@vu.nl):

- 20^e-eeuwse continentale filosofie i.h.b. fenomenologie en hermeneutiek
- Filosofie van het lichaam
- Feministische filosofie

Carlo Ierna (c.ierna@vu.nl):

- History of philosophy, cognition, and computation

- School of Brentano (Brentano, Stumpf, Meinong, Ehrenfels, Husserl)
- Early phenomenology

Monika Kirloskar (m.a.kirloskar@vu.nl):

- World philosophies (methodologies, conceptual decolonization, epistemic injustice)
- Social philosophy (critical social epistemology, pluralistic societies, ethics of immigration, Frankfurter Schule)
- Political philosophy (critical theory, nationalism, cosmopolitanism, political philosophy of the Indian state)

Edwin Koster (e.koster@vu.nl):

- Filosofische thema's in de antropologie
- Filosofie en verhaaltheorie
- Wetenschapsfilosofie en theologie

Christian Krijnen (c.h.krijnen@vu.nl):

- Moderne en hedendaagse filosofie
- Epistemologie, metafysica, wetenschapsfilosofie
- Moraal- en rechtsfilosofie, economische filosofie, filosofie van management & organisatie

Krishma Labib (k.labib@vu.nl):

- Bioethics, especially virtue ethics and dialogical approaches to moral reflection
- Research ethics, integrity and open science
- Questions related to fairness and justice in research

Lilith Lee (l.w.lee@vu.nl):

- Early Chinese (Warring States) philosophy
- Analytic social philosophy (theory of ideology, false consciousness, epistemic injustice)
- Comparative philosophy (comparative methodology)

Guido Löhr (g.lohr@vu.nl):

- Philosophy of Mind and Language/Cognitive Science
- Philosophy of AI
- Social Ontology

Marije Martijn (m.martijn@vu.nl):

- Antieke filosofie
- Patristische filosofie
- De receptie daarvan in latere denkers

Gerben Meynen (g.meynen@vu.nl):

- Neuroethiek
- Medische ethiek
- Filosofie van geneeskunde

Chris Ranalli (c.b.ranalliz@vu.nl):

- Epistemology (including ethics of belief, and intellectual virtue)

- Philosophy of Mind & Perception
- Metaphysics

Jeroen de Ridder (g.j.de.ridder@vu.nl):

- Sociale epistemologie
- Wetenschapsfilosofie (algemeen)
- Godsdienstfilosofie

Philip Robichaud (p.robichaud@vu.nl):

- Ethiek (algemeen)
- Vrije wil en morele verantwoordelijkheid
- Toegepaste ethiek

Angela Roothaan (a.c.m.roothaan@vu.nl):

- Afrikaanse/ interculturele filosofie
- Spiritualiteit/religie (vanuit de praktische filosofie)
- Kritische theorie/ deconstructie/ hermeneutiek

Emanuel Rutten (g.j.e.rutten@vu.nl):

- Filosofie van religie
- Metafysica
- Logica, kennisleer en retorica

Haroon Sheikh (h.sheikh@vu.nl):

- Moderne continentale filosofie (Nietzsche, Heidegger, Foucault, Sloterdijk, Han)
- Techniekfilosofie, in het bijzonder wat betreft digitalisering en AI
- Filosofie Oost-West (Said, Hui, Chakrabarty)

Ad Verbrugge (a.m.verbrugge@vu.nl):

- Continentale filosofie (Kant, Hegel, Kierkegaard, Heidegger, Spengler, Latour, e.a.)
- Aristoteles en hedendaagse deugdethiek
- Cultuurfilosofie met nadruk op thematiek van globalisering, digitalisering en virtualisering (Frankfurter Schule, Spengler, McLuhan, Bratton, e.a.)

Jan Willem Wieland (j.j.w.wieland@vu.nl):

- Moral responsibility: individual, collective, inter/intrapersonal dilemmas
- Applied ethics: business, environmental, health (e.g. corporate responsibility)
- Normative ethics: Kant, Parfit, Korsgaard, Gauthier, Scanlon, etc.

Bijlage C: Vraagstellingen

Type vraagstellingen (deel 1):

- conceptueel
- normatief
- empirisch

Voorbeeld onderwerp:

Michelle Moody-Adams' stelling dat slavernij te wijten was aan strategische onwetendheid.

Conceptuele vraag:

Wat is strategische onwetendheid precies?

Normatieve vraag:

Waarom is slavernij eigenlijk moreel verkeerd?

Empirische vraag:

Waarom houden mensen zich strategisch onwetend, wat zijn hun motieven?

Filosofen richten zich doorgaans op conceptuele en normatieve vragen, waarbij resultaten van empirisch onderzoek het formuleren van de vraagstelling of het antwoord kunnen ondersteunen. Conceptuele en normatieve vragen die vanuit een filosofisch perspectief worden gesteld, gaan doorgaans in op de rol van (verborgen) vooronderstellingen.

Type vraagstellingen (deel 2):

- systematisch
- historisch
- toegepast

Voorbeeld onderwerp:

Immanuel Kants formule van de universele wet.

Systematische vraag:

Is er een goede oplossing voor de tegenvoorbeelden op Kants formule van de universele wet?

Historische vraag:

Wat was precies Hegels bezwaar op Kants formule van de universele wet?

Toegepaste vraag:

Is slavernij te veroordelen op basis van Kants formule van de universele wet?

Filosofen richten zich bij het beantwoorden van dergelijke vragen op conceptuele en normatieve dimensies. De beantwoording van de historische vraag met betrekking tot Hegels bezwaar gaat dus verder dan een inventarisatie van Hegels opvattingen met betrekking tot Kants formule van de universele wet.

Afbakening

Doorgaans zijn vragen te groot voor een scriptie, en moet je je vraagstelling afbakenen door je te richten op specifieke auteurs.

Voorbeeld:

Wat is de oplossing van auteurs X en Y voor de tegenvoorbeelden op Kants formule van de universele wet, en zijn dit goede oplossingen?